

Restaurátorský záměr Sochy sv. Prokopa

Vypracoval: Ondřej Čechura; posluchač VI. ročníku

avU

Akademie výtvarných umění v Praze

Pod vedením MgA. Jana Kracíka

2024 ©

Obsah

1. Data památky	2
2. Popis	3
2.1. Historický průzkum	3
2.2 Popis figury	3
2.3 Popis poškození	3
2.5 Statika	3
3. Restaurátorský záměr	4
4. Popis restaurátorského zásahu v bodech	4
5. Popis restaurátorského procesu	4
5.1 Etapa vizuálního průzkumu	4
5.2 Etapa transferu	5
5.3 Etapa laboratorního průzkumu	5
5.4 Etapa čištění	5
5.5 Konsolidace	5
5.6 Etapa plastické retuše a plastického doplnění	6
5.7 Barevná retuš	6
5.8 Finální povrchová úprava	6
5.9 Zhotovení modelu pro kopii sochy světce	6
6. Fotografie	8

1. Data památky

Název památky:	Sv. Prokop
Autor:	pravděpodobně F. Adámek
Majitel:	Město Nymburk; nám. Přemyslovců 163; 288 02 Nymburk; mail@meu-nbk.cz
Datace:	2. čtvrtina 18. stol.
Statut památky:	Zapsaná kulturní památka
Umístění:	kostel sv. Jiří v obci Nymburk
Původní umístění:	sloup brány u kostela sv. Václava v obci Veleliby
Adresa restaurátorského ateliéru:	Moderní galerie AVU; Výstaviště 188
Materiál:	Pískovec
Rozměr:	217 x 65 x 70 cm
Restaurátor:	Ondřej Čechura ondra.cechura@seznam.cz 734 286 989
Odborný dozor:	MgA. Jan Kracík, MgA. Eva Míčková MgA. Tomáš Otoupal Ing. Jiřina Přikrylová

V Praze dne:

Ondřej Čechura

2. Popis

Kamenná socha vyobrazující postavu sv. Prokopa, dále jen socha světce, byla původně umístěná na průčelí brány hřbitova u kostela sv. Václava v obci Veleliby. Poté byla umístěná v kostele sv. Jiří v obci Nymburk.

2.1. Historický průzkum

Socha světce byla umístěna na původně umístěná na průčelí brány u kostela sv. Václava v obci Veleliby. Zde byla v roce 1973 restaurována skupinou V. Hlavatým, M. Vajchrem, A. Viškovskou a J. Vitvarem. Poté byla umístěná v kostele sv. Jiří v obci Nymburk.

2.2 Popis figury

Jedná se o kamennou sochu sv. Prokopa, který stojí jednou nohou na postavě ďábla. Světec je mírně natočený tváří k postavě ďábla, který je vytočený hlavou tak, že vzhlíží na světce. Sv. Prokop stojí na pravé noze, levá noha je pokrčená v koleni a zapírá se s ní o postavu ďábla. Postava ďábla je proporčně menší než postava světce a je z většiny zakrytá světcovým šatem.

2.3 Popis poškození

Socha světce nese známky degradace materiálu. Zcela chybí obě ruce světce, části obličeje světce i ďábla a části drapérie. Je patrné, že se na soše nacházela řada detailů, jako je krajka na lemu roucha, tyto detaily se zachovaly jen fragmentárně. Dále je socha pokryta vrstvou prachového depozitu, která zakrývá povrch sochy a ztěžuje čitelnost plasticity sochy.

2.5 Statika

Materiál sochy světce je přírodní pískovec vykazující známky pokročilé degradace. Povrch sochy je místy sprašný.

3. Restaurátorský záměr

Restaurátorským záměrem je provedení revize stavu a statiky díla, obnova plastických defektů a úprava povrchu pro galerijní účely. Současně bude vytvořen model v polovičním měřítku pro realizaci kopie. Proces restaurování bude rozdělen do etap, které budou stanoveny restaurátorem během samotného procesu na základě přibližného plánu, podrobně uvedeného v následující části, a výsledků laboratorního průzkumu.

4. Popis restaurátorského zásahu v bodech

1 Vizuelní průzkum

2 Transport

3 Laboratorní průzkum

4 Etapa čištění

5 Konsolidace

6 Plastická retuš

7 Barevná retuš

8 Finální povrchová úprava

9 Vytvoření modelu v polovičním měřítku

5. Popis restaurátorského procesu

5.1 Etapa vizuelního průzkumu

Vizuálním průzkumem památky bylo zjištěno, že socha světce vykazuje známky materiálové degradace. Zcela chybí obě ruce, části obličeje světce i ďábla a části drapérie. Na soše bylo možné identifikovat původní detaily, například krajku na lemu roucha, které se však dochovaly pouze fragmentárně. Povrch sochy je navíc pokryt vrstvou prachového depozitu, což ztěžuje čitelnost její plasticity.

5.2 Etapa transferu

Socha světce byla původně deponována v kostele sv. Jiří v obci Nymburk. Pro zajištění všech požadavků restaurátorského procesu byla následně převezena do restaurátorského ateliéru Moderní galerie AVU na adrese Výstaviště 188.

Při manipulaci byla socha upevněna do silonových popruhů a pomocí kladkového jeřábu položena na plošinový vozík. Aby se předešlo jejímu poškození, byla podložena matrací. Pomocí vozíku byla socha převezena před budovu kostela, kde byla hydraulickým jeřábem přemístěna na brzděný přepravní vozík. I zde byla podložena matrací a zajištěna proti pohybu stahovacími popruhy.

Po převozu do ateliéru byla socha světce sundána z vozíku, opět za použití silonových popruhů a kladkového jeřábu, a následně umístěna na paletu.

5.3 Etapa laboratorního průzkumu

V rámci této etapy budou odebrány vzorky, které pomohou upřesnit míru poškození materiálu sochy a plastických doplňků, stejně jako charakter povrchového znečištění. Zároveň bude nutné provést analýzu salinity sochy.

5.4 Etapa čištění

Nejprve došlo k očištění povrchu od prachových depozitů pomocí vlasového štětce a vysavače. Následně jsem přikročil k zkouškám čištění pomocí suché páry a laseru, laser se ukázal jako nejefektivnější ztlumil šedou vrstvu povrchu sochy a nenarušil vrstvu přespevněného povrchu sochy.

Veškeré případné uvolněné fragmenty budou sejmuty z odlitku, samostatně očištěny a následně opět připevněny. Průběh čištění bude fotograficky dokumentován.

5.5 Konsolidace

Na základě charakteru degradace materiálu, upřesněného laboratorním průzkumem, jsem sochu lokálně ošetřil konsolidantem řady KSE Remmers a plikovaného štětcem a injektáží. Konkrétně jsem použil kombinaci přípravků KSE 510 a KSE 100.

5.6 Etapa plastické retuše a plastického doplnění

Po očištění povrchu sochy od depozitů a povrchových nečistot byly odstraněny doplňky z cementového pojiva narušující estetické vyznění sochy a to v miska draperie mezi pravou paží a trupem, z důvodu matoucí interpretace daného tvaru a v zadní části sochy, kde tmely zakrývaly stopy původní modelace. V rámci konzervačního restaurování byly plastické doplňky provedeny pouze za účelem vyplnění trhlin, a to tmelem na minerální bázi. Po serii zkoušek jsem se rozhodl pro směs vápna s cementem a maltovým pískem, do kterých jsem přidal sokrat pro větší přilnavost k soše.

5.7 Barevná retuš

Po očištění a plastickém doplnění bude nutné sochu barevně sjednotit, aby rozdíly v barevnosti doplňků a původního povrchu nenarušovaly vizuální celistvost díla ani čitelnost jeho plasticity. Doplněná místa budou ošetřena barevnou retuší, která napodobí původní povrch sochy světce. Následně na povrch doplním retuš imitující přirozenou patinu stárí. Zároveň budou tyto doplňky z detailního pohledu možné odlišit od původního materiálu sochy.

5.8 Finální povrchová úprava

Na závěr doporučuji sochu světce ošetřit hydrofobním přípravkem od firmy Remmers Funcosil SNL. Tím bude zabráněno vnikání vody do materiálu sochy, biologickému napadení a ulpívání nečistot.

5.9 Zhotovení modelu pro kopii sochy světce

Kamenný materiál sochy světce vykazuje stopy dlouhodobé degradace povrchu, na němž se fragmentárně dochovaly detaily modelace. Další vystavení sochy venkovním podmínkám by mohlo ohrozit i tyto zbývající detaily. Zároveň by bylo nutné plasticky doplnit celý povrch sochy, včetně obou paží, které se nedochovaly.

Vytvořil jsem proto kopii sochy na základě historických fotografií a dobových analogií. Pro zhotovení kopie byl pořízen 3D sken, na jehož základě byl vytvořen model pomocí 3D tisku. Tento model, zhotovený ve třetinovém měřítku, posloužil jako předloha pro plastické doplnění chybějících částí modelace, které se na

Pracovní verze

originálu nedochovaly. Následně jsem z tohoto modelu vytvořím hliněný model v měřítku 1:1, který byl použit pro realizaci kopie v umělém kameni.

6. Fotografie

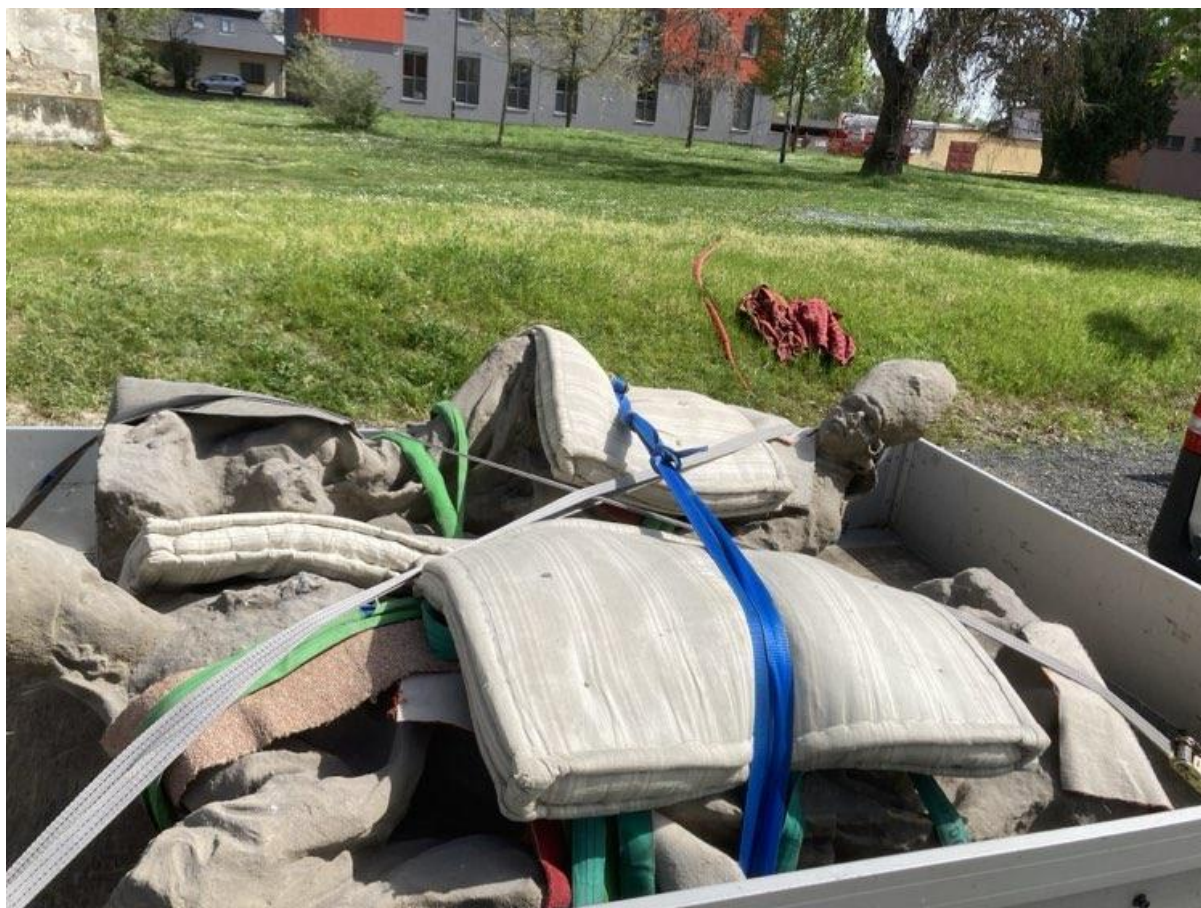
Fotografie z transportu, detail úvazu popruhu.

Fotografie z transportu, úvaz z boku. Fotografie v interiéru kostela sv. Jíří v Nymburku.

Fotografie z transportu. Socha naložená na plošinový vozík.

Fotografie z transportu. sochy po zajištění na brzděném vozíku.

Fotografie po transportu a očištění od prachového depozitu pomocí vlasového štětce a vysavače. Čelní pohled na sochu.

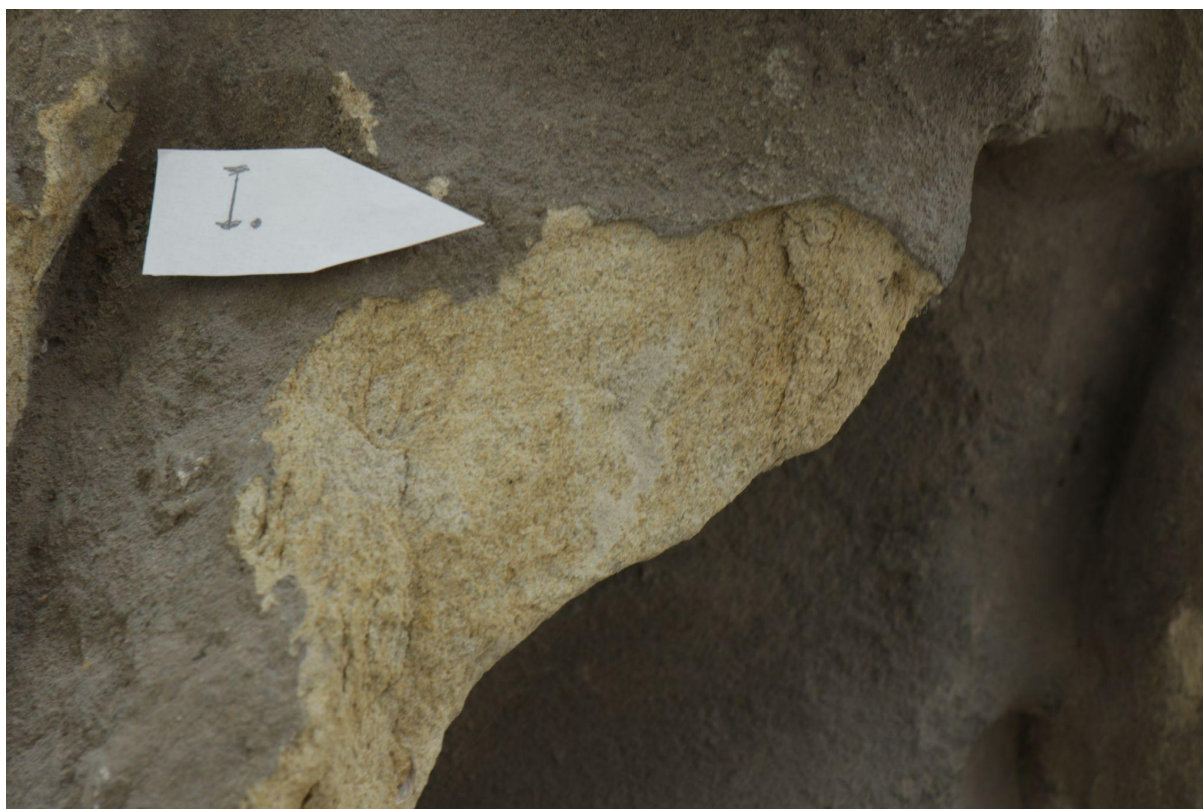
Fotografie po transportu a očištění od prachového depozitu pomocí vlasového štětce a vysavače. Pohled ze zadní strany sochy.

Fotografie po transportu a očištění od prachového depozitu pomocí vlasového štětce a vysavače. Pohled z pravé strany sochy.

Fotografie po transportu a očištění od prachového depozitu pomocí vlasového štětce a vysavače. Pohled z levé strany sochy.

Místo odběru vzorku pro průzkum barevných vrstev.

Místo odběru vzorku pro průzkum barevných vrstev.

Zkoušky čištění mechanickými prostředky.

Socha po očištění laserem.

